

Research Note

ไทยจะเป็นอย่างไร ถ้าโลกโอบใหม่โตช้ากว่าเดิม

May 22, 2023

นักวิเคราะห์

จมาदनัย มากนวล

0-2208-3597

chamadanai.marknual@krungthai.com

ชนมนิธิศ ไชยสิงห์ทอง

0-2208-3589

chonnithit.chaisingthong@krungthai.com

Visit Us!

Key Highlights:

- จากรายงาน IMF ในเดือน เม.ย. 2566 คาดว่าการเติบโตของเศรษฐกิจโลกในอีก 5 ปีข้างหน้าจะอยู่ที่ 3.0% ซึ่งเป็นตัวเลขประมาณการต่ำที่สุดในรอบ 30 ปี ภูมิทัศน์ใหม่ของโลกที่อาจติดหล่มเติบโตช้าลงจะเป็นแรงกดดันต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยที่พึ่งพาการส่งออก
- Krungthai COMPASS ประเมินว่าเศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มชะลอลงต่ำกว่าเดิม จะซ้ำเติมเศรษฐกิจไทยที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตโควิด-19 ให้มีช่องว่างระหว่างแนวโน้ม GDP ที่ควรจะเป็นก่อนโควิด กับแนวโน้ม GDP ที่น่าจะเกิดขึ้นจริงห่างมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดหลุมรายได้สูงถึง 2.9 ล้านล้านบาทต่อปี หรือ 12.6% ของ GDP
- การเติบโตของโลกที่ชะลอลงยังกระทบการส่งออกของไทย โดยเฉพาะสหรัฐฯ และจีน ซึ่งเป็นคู่ค้าหลัก ภายใต้บริบทที่เปลี่ยนไปจึงเป็นโจทย์ที่สำคัญสำหรับรัฐบาลใหม่ในการเพิ่มศักยภาพการเติบโตของเศรษฐกิจอย่างไรในระยะต่อไป

Krungthai
COMPASS

This report is not intended to provide the basis for any evaluation of the financial instruments discussed herein. The information was obtained from various sources; we do not guarantee its accuracy or completeness. In particular, information provided herein should be regarded as indicative, preliminary and for illustrative purposes only. There is no representation that any transaction can execute at such terms or price.

Information provided in this report is not intended to constitute legal, tax or accounting advice in relation to entering into any transaction and does not have regard to the particular needs of any specific person who may receive this report. Clients should consult their own financial advisors regarding the appropriateness of investing in any investment strategies discussed or recommended in this report and should understand that statements regarding future prospects may not be realized. While all information this presentation has been produced or compiled from sources believed to be reliable, the Bank makes no representation as to its accuracy or completeness.

แม้การแพร่ระบาดที่คลี่คลายจะช่วยให้เศรษฐกิจโลกทยอยฟื้นตัว แต่รอยแผลจากวิกฤตดังกล่าว รวมทั้งผลกระทบจากปัจจัยลบอื่นที่ถาโถมเข้ามากลับส่งผลให้เศรษฐกิจโลกในระยะข้างหน้ามีแนวโน้มเติบโตช้าลง กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ซึ่งออกรายงาน World Economic Outlook ล่าสุดในเดือนเมษายน 2566 ได้คาดการณ์อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจโลกในระยะ 5 ปีข้างหน้าไว้ที่ 3.0% ถือเป็นตัวเลขประมาณการต่ำที่สุดในรอบ 30 ปีนับตั้งแต่ปี 2533 เป็นต้นมา พร้อมทั้งเตือนว่าเศรษฐกิจโลกอาจเผชิญความเสี่ยงจากภาวะถดถอยในระยะข้างหน้าด้วยตัวเลขการเติบโตที่ต่ำ ซึ่งไม่เพียงพอที่จะรองรับความผันผวนที่อาจเพิ่มขึ้นในอนาคต ท่ามกลางความเสี่ยงด้านต่ำที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะตัวเลขเงินเฟ้อที่ลดลงช้ากว่าคาด ภาวะตึงตัวในระบบการเงิน ปัญหาภาวะด้านการคลังและหนี้สาธารณะของหลายประเทศ ตลอดจนแรงกดดันจากการแยกตัวและปัญหาความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ การเติบโตของเศรษฐกิจโลกในระยะข้างหน้าที่มีแนวโน้มลดต่ำลงดังกล่าว จะเป็นแรงกดดันต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยที่พึ่งพาการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ จากภูมิทัศน์ที่โลกกำลังเข้าสู่ภาวะการเติบโตที่ช้าลง ขณะที่ยังต้องเผชิญกับภาวะเงินเฟ้อสูงและอัตราดอกเบี้ยที่ยังอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับช่วงก่อนการแพร่ระบาด การเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยจึงอาจเผชิญความยากลำบากมากขึ้น บทความฉบับนี้ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเติบโตของเศรษฐกิจไทยกับการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกในระยะที่ผ่านมา และประเมินความสูญเสียทางเศรษฐกิจของไทยที่อาจเกิดขึ้นจากการเติบโตของเศรษฐกิจโลกช้าลง รวมทั้งเสนอแนะมุมมองต่อภูมิทัศน์การส่งออกในระยะข้างหน้าว่าควรเป็นอย่างไร

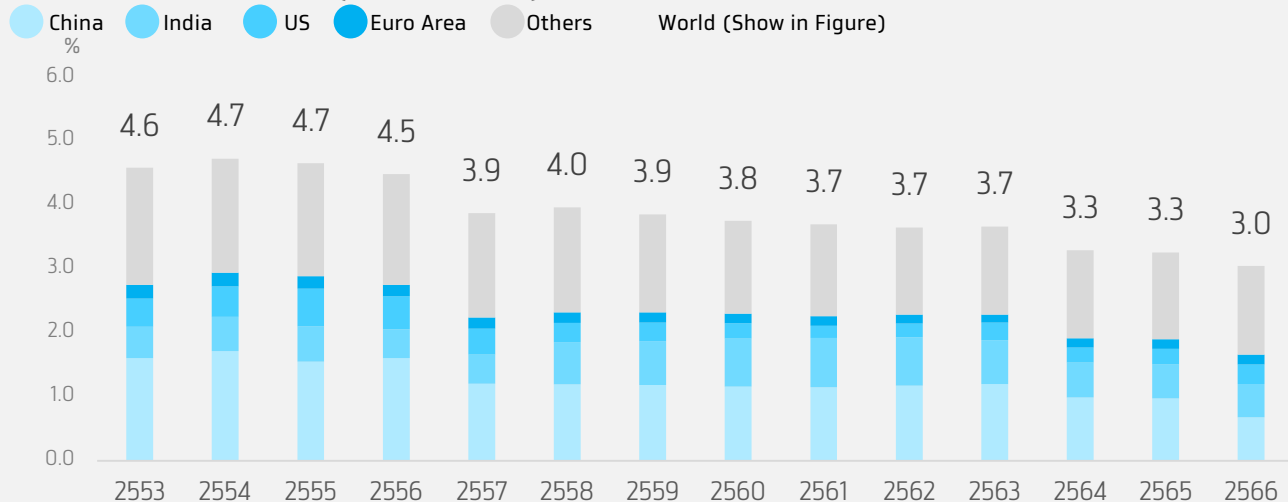
เศรษฐกิจโลกในระยะข้างหน้ามีแนวโน้มการเติบโตช้าลง

โลกกำลังเผชิญภูมิทัศน์ใหม่ที่อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะข้างหน้ามีแนวโน้มชะลอลงต่ำกว่าเดิม จากรายงาน World Economic Outlook ของ IMF เดือนเมษายน 2566 คาดว่า ตัวเลขการเติบโตระยะปานกลาง (Medium-term outlook) ของเศรษฐกิจโลกในอีก 5 ปีข้างหน้าจะอยู่ที่ 3.0% ซึ่งต่ำกว่าประมาณการเดิมที่ 3.3% เมื่อปี 2565 ทั้งยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยช่วง 20 ปีก่อนการแพร่ระบาด (2543-2562) ณ ระดับ 3.8% อัตราการเติบโตที่มีแนวโน้มลดลงนี้ ส่วนหนึ่งเป็นผลจากองค์ประกอบการเติบโต (Contribution to growth) ของประเทศที่เคยเป็นตัวขับเคลื่อนหลัก เช่น สหรัฐฯ และยุโรป มีสัดส่วนลดลงมาตลอดในช่วงกว่าสิบปีที่ผ่านมา ประกอบกับแรงหนุนจากเศรษฐกิจจีนทยอยลดบทบาทลง นอกจากนี้ ประมาณการล่าสุดที่ต่ำลงยังสะท้อนถึงผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ฝากรอยแผลเป็นจุดศัญญาณการเติบโตให้ต่ำลงตลอดจนภัยคุกคามจากปัญหาความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์และการแยกขั้วที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นในระยะ 10 ปีข้างหน้า ต่างเป็นอุปสรรคต่อการค้าการลงทุนและทำลายบรรยากาศที่เอื้อต่อการประยุกต์เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลิตภาพการผลิตของประเทศต่างๆ ลง แม้กระนั้นก็ตาม องค์ประกอบการเติบโตที่มาจากอินเดียและกลุ่มประเทศอื่น (เช่น เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แอฟริกา และตะวันออกกลาง) จะยังเป็นแรงหนุนสำคัญต่อการเติบโตของเศรษฐกิจโลกในช่วง 5 ปีข้างหน้า จากปัจจัยข้างต้นประเมินว่าเศรษฐกิจโลกมีโอกาสเข้าสู่ภาวะเติบโตต่ำ ขณะเดียวกันอัตราเงินเฟ้อและดอกเบี้ยยังมีแนวโน้มสูงกว่าระดับเดิมก่อนการแพร่ระบาด ปัจจัยเหล่านี้จะกดดันให้โลกต้องประสบกับปัญหาเศรษฐกิจติดหล่มต่อไป ทั้งอาจเป็นอุปสรรคต่อภาคการส่งออกของไทยที่ต้องพึ่งพาทลาดต่างประเทศ

รูปที่ 1

ประมาณการเศรษฐกิจโลกระยะปานกลาง (5 ปีถัดไป) ของ IMF สะท้อนแนวโน้มการเติบโตช้าลง

ที่มา: IMF World Economic Outlook (ณ เดือนเมษายน 2566)

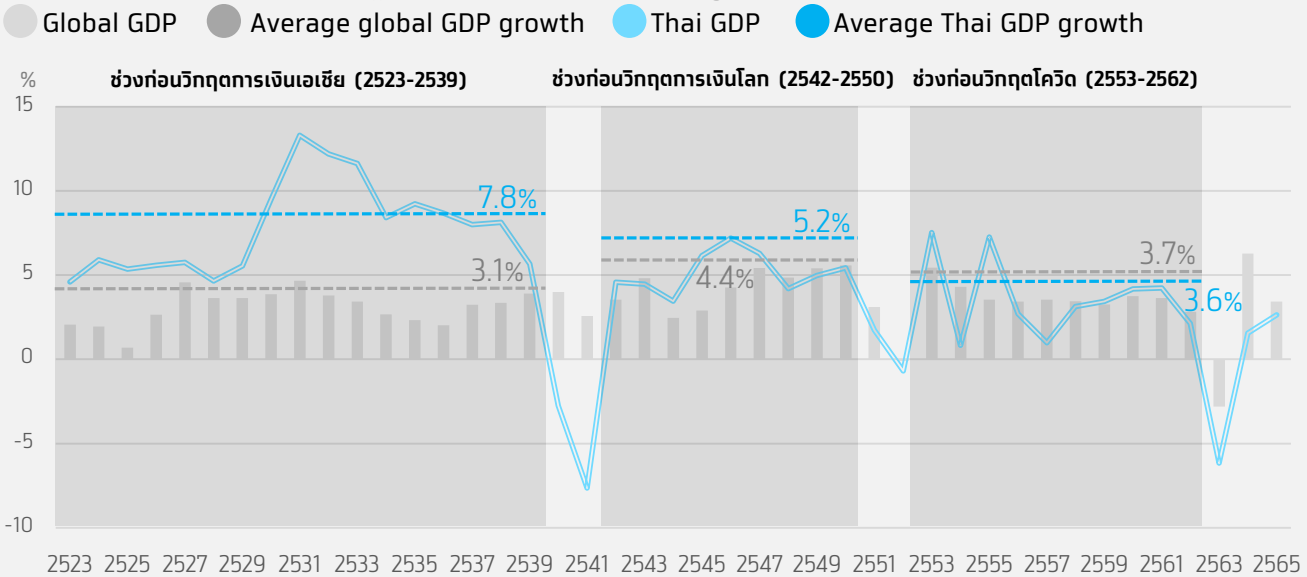
ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจไทยกับการเติบโตของโลก

ความเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจไทยกับโลกที่มีมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงกว่า 20 ปีที่ผ่านมา ส่งผลให้การเติบโตของไทยเคลื่อนไหวสอดคล้องกับ GDP โลกมากยิ่งขึ้น การปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจไปสู่การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (2525-2529) ทำให้ GDP ไทยขยายตัวก้าวกระโดด แต่ปัญหาความสามารถในการชำระหนี้ภายหลังฟองสบู่แตก ปัญหาการขาดดุลการชำระเงินและผลกระทบจากเงินทุนไหลออกรวมทั้งการโจมตีค่าเงิน ส่งผลให้ไทยต้องประสบวิกฤตการเงินในปี 2540 อย่างไรก็ตาม การทยอยปรับตัวดีขึ้นของดุลบัญชีเดินสะพัดรวมถึงการปรับระบบอัตราแลกเปลี่ยนและการปฏิรูปที่เกิดขึ้นหลังจากนั้นช่วยให้ไทยมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นที่น่าสังเกตว่าอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจไทยปรับตัวเข้าหาตัวเลขอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกมากขึ้นตั้งแต่หลังวิกฤตการเงินเอเชีย โดยเฉพาะในช่วง 10 ปีก่อนวิกฤตโควิด (2553-2562) ที่เศรษฐกิจโลกโตช้าลงเป็นผลจากรอยแผลของวิกฤตการเงินโลกที่คงอยู่ ในช่วงเวลาดังกล่าว GDP ไทยขยายตัวต่ำลงเช่นกัน การพึ่งพิงภาคเศรษฐกิจโลกมากขึ้นยังสะท้อนจากวัฏจักรการเติบโตของ GDP ไทยในช่วงหลังปี 2542 เป็นต้นมาที่เคลื่อนไหวสอดคล้องกับ GDP โลกมากขึ้น¹ โดยเฉพาะในระยะหลังที่ GDP ไทยเติบโตต่ำในทิศทางเดียวกับ GDP โลก คาดว่าการเติบโตของเศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มชะลอลงในระยะข้างหน้าย่อมส่งผลให้เศรษฐกิจไทยต้องประสบปัญหาการเติบโตที่ลดต่ำลงเช่นเดียวกัน

รูปที่ 2

เศรษฐกิจไทยเติบโตเชื่อมโยงกับโลกมากขึ้น โดยเฉพาะตั้งแต่หลังวิกฤตการเงินโลก

ที่มา: IMF และ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ วิเคราะห์โดย Krungthai COMPASS

¹ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพิ่มขึ้นจาก 0.37 ในระยะก่อนวิกฤตการเงินเอเชีย (2523-2539) เป็น 0.61 ในช่วง 20 ปีก่อนการแพร่ระบาด (2542-2562)

ทิศทางเศรษฐกิจประเทศคู่ค้ากับการส่งออกไทย

การผูกโยงเศรษฐกิจของไทยกับประชาคมโลกผ่านช่องทางการส่งออกส่งผลให้การเติบโตของไทยมีความอ่อนไหวต่อทิศทางการค้าและภาวะเศรษฐกิจโลกอย่างเลี่ยงไม่พ้น จากการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างอัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกไทยไปยังตลาดสำคัญโดยเฉลี่ยกับตัวเลขการเติบโตของ GDP ของประเทศคู่ค้า พบว่า มีความสัมพันธ์ในระดับสูง² กล่าวคือ มูลค่าการส่งออกของไทยจะยิ่งขยายตัวสูงหากส่งออกไปยังประเทศที่มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายตลาดจะเห็นว่า การส่งออกไปยังประเทศพัฒนาแล้ว (เช่น สหรัฐฯ สหภาพยุโรป) ที่ GDP ขยายตัวต่ำกว่าการเติบโตของ GDP โลกนั้น มูลค่าการส่งออกในตลาดเหล่านี้จะเติบโตค่อนข้างต่ำกว่าเมื่อเทียบกับการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศที่มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูง (เช่น จีน อินเดีย)

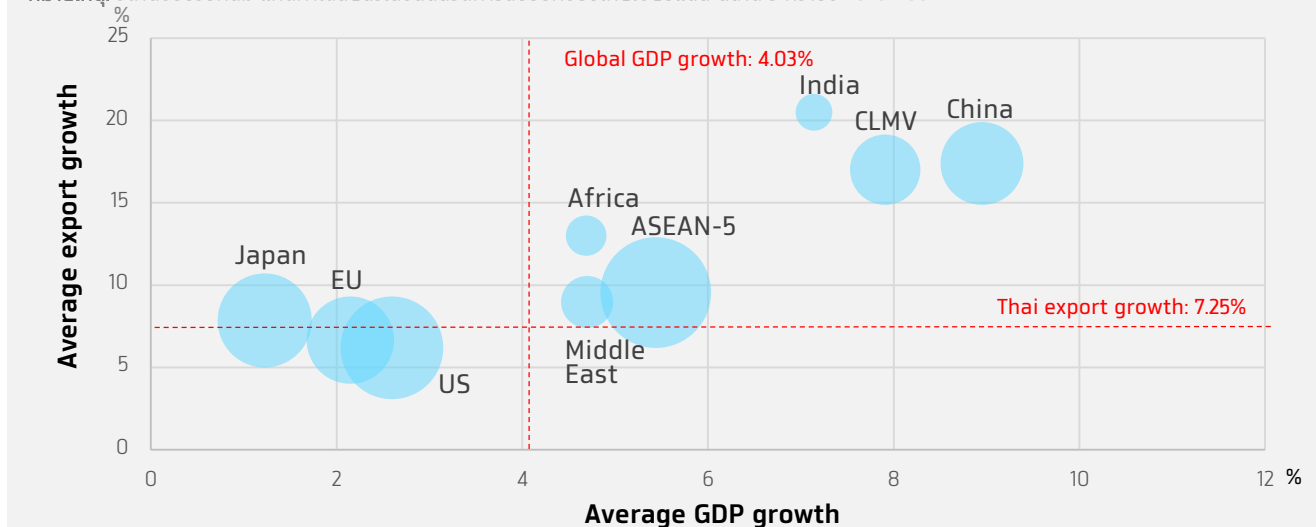
ความสัมพันธ์ดังกล่าวยังบ่งชี้ว่า การส่งออกของไทยมีโอกาสสูงที่จะผันผวนไปตามภาวะเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าและทิศทางการค้าโลก ดังเช่น การส่งออกของไทยไปยังสหรัฐฯ และยุโรปซึ่งขยายตัวได้จำกัดสะท้อนผลกระทบจากวิกฤตการเงินโลกที่กดดันให้เศรษฐกิจอ่อนแอลง รวมทั้งญี่ปุ่นที่เผชิญกับดักการเติบโตต่ำและภาวะเงินฝืดมากกว่าสามทศวรรษ ในทางกลับกันการส่งออกไปยังกลุ่มตลาดเกิดใหม่ต่างเติบโตได้ดีกว่า โดยเฉพาะจีนที่ได้รับอานิสงส์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) เมื่อปี 2543 รวมถึงการค้าภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เติบโตด้วยปัจจัยหนุนจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ในปี 2536 ซึ่งได้พัฒนาไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ตั้งแต่ปี 2561 การส่งออกของไทยจึงมีแนวโน้มที่จะหันเหไปสู่การพึ่งพาดตลาดภายในภูมิภาค รวมทั้งตลาดเกิดใหม่ที่มีอัตราการขยายตัวสูงกว่าประเทศเศรษฐกิจหลักมากยิ่งขึ้น

รูปที่ 3

อัตราเติบโต GDP ของตลาดสำคัญ และมูลค่าส่งออกไทยรายตลาด ช่วงปี 2543-2562

ที่มา: IMF และ กระทรวงพาณิชย์ วิเคราะห์โดย Krungthai COMPASS

หมายเหตุ: ขนาดของวงกลม แทนค่าเฉลี่ยตัวเลขสัดส่วนการส่งออกของไทยไปยังแต่ละตลาด ระหว่างปี 2543-2562

² ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกไทยไปยังตลาดสำคัญกับตัวเลขการเติบโตของ GDP ของประเทศคู่ค้าเท่ากับ 0.87

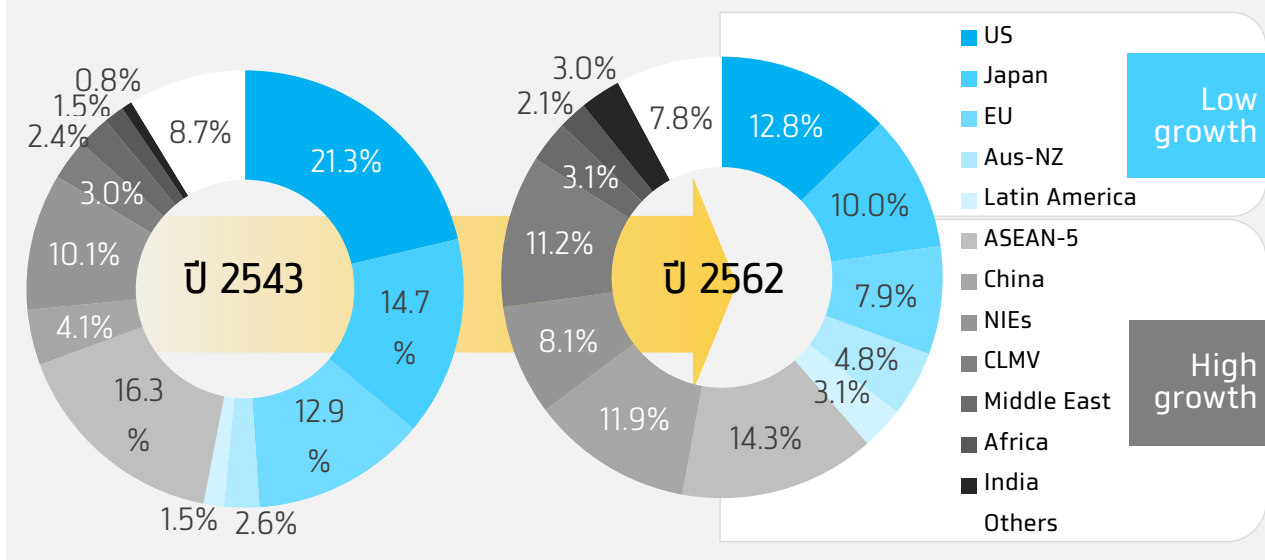
เมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทิศทางการส่งออกของไทยไปยังตลาดสำคัญตลอดช่วงกว่า 30 ปีที่ผ่านมาหลังแผนพัฒนาฉบับที่ 5 ที่มุ่งเน้นการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนการเติบโตที่อาศัยการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นหลัก จะพบว่า ไทยพึ่งพาการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศที่มีอัตราการขยายทางเศรษฐกิจสูงมากขึ้น จากที่มีส่วนแบ่งตลาดต่อการส่งออกไทยเพียง 38.2% ในปี 2543 ได้เพิ่มเป็น 53.6% ในปี 2562 โดยเฉพาะการส่งออกไปยังตลาดจีนที่เคยมีสัดส่วนเพียง 4.1% ในระยะแรก แต่การเข้าเป็นสมาชิก WTO หลังจากนั้นได้เสริมบทบาทการค้าของจีนและยังส่งผลให้กลายเป็นประเทศคู่ค้าหลักลำดับที่ 2 ของไทยรองจากสหรัฐฯ โดยมีสัดส่วนประมาณ 11.9% ของมูลค่าการส่งออก อย่างไรก็ตาม กระแสการกีดกันทางการค้าที่กลับมารุนแรงขึ้น โดยเฉพาะกรณีความขัดแย้งทางการค้าระหว่างสหรัฐฯกับจีนที่ปะทุขึ้นชัดเจนตั้งแต่สมัยอดีตประธานาธิบดีทรัมป์ของสหรัฐฯเมื่อปี 2561 เป็นต้นมา ได้ทำลายบรรยากาศการค้าโลกและส่งผลกระทบต่อการค้าที่พึ่งพาห่วงโซ่อุปทานจีนรวมถึงการส่งออกของไทยไปยังตลาดจีนที่ขยายตัวได้อย่างจำกัด

แม้กระนั้นการส่งออกของไทยไปยังตลาดเกิดใหม่ เช่น กลุ่มประเทศ CLMV ตะวันออกกลาง และอินเดีย ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการเติบโตสูงยังมีส่วนช่วยขับเคลื่อนการส่งออกของไทย ความพยายามมองหาตลาดส่งออกใหม่ในประเทศที่มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงจึงอาจเป็นแนวทางรับมือกับโลกโฉบเฉี่ยวใหม่ที่โตช้าลงได้ มองไปข้างหน้า เศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มเติบโตลดลงกว่าเดิมจะเป็นข้อจำกัดต่อการส่งออกและการขยายตัวของไทยในระยะต่อไป และอาจซ้ำเติมเศรษฐกิจไทยให้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 ที่จุดให้การเติบโตต่ำกว่าช่วงก่อนการแพร่ระบาด ท่ามกลางปัจจัยท้าทายหลายด้าน เช่น ปัญหาต้นทุนการผลิตที่ยังคงสูงเทียบจากช่วงก่อนหน้า รวมทั้งปัญหาหนี้ครัวเรือนที่ต่างเป็นปัจจัยกดดันการใช้จ่ายภายในประเทศ

รูปที่ 4

การส่งออกของไทยไปยังกลุ่ม High growth countries มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น

ที่มา: IMF และ กระทรวงพาณิชย์ วิเคราะห์โดย Krungthai COMPASS

การเติบโตที่ช้าลงกับมูลค่าหลุมรายได้ที่หายไป

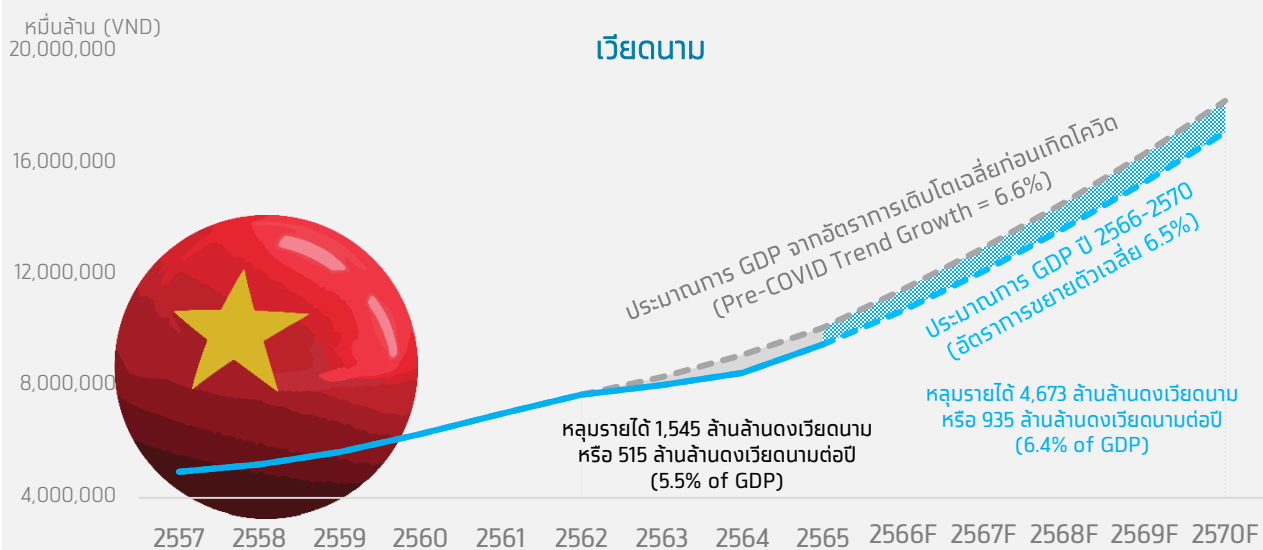
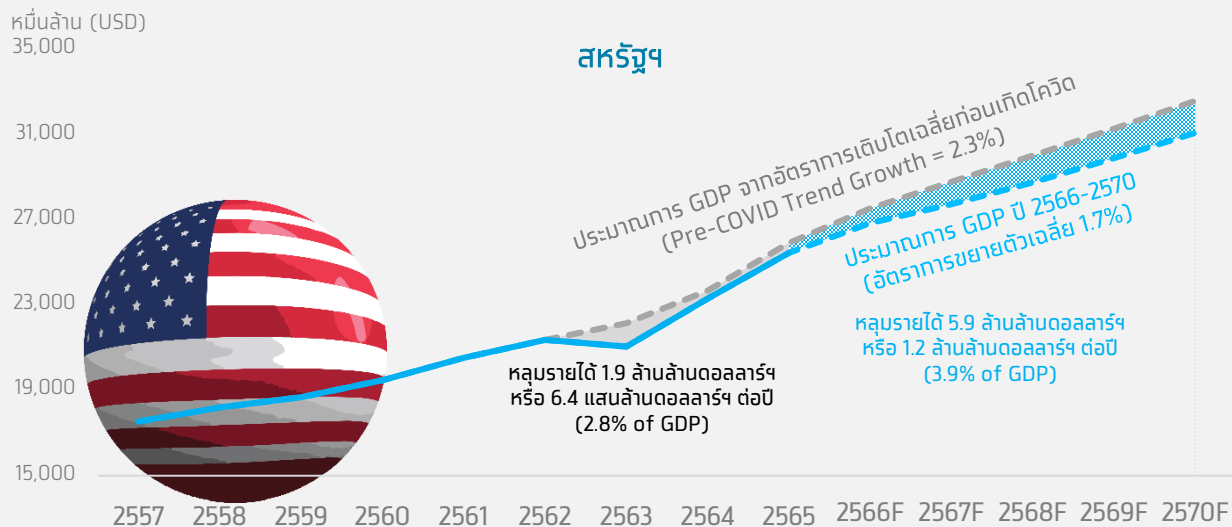
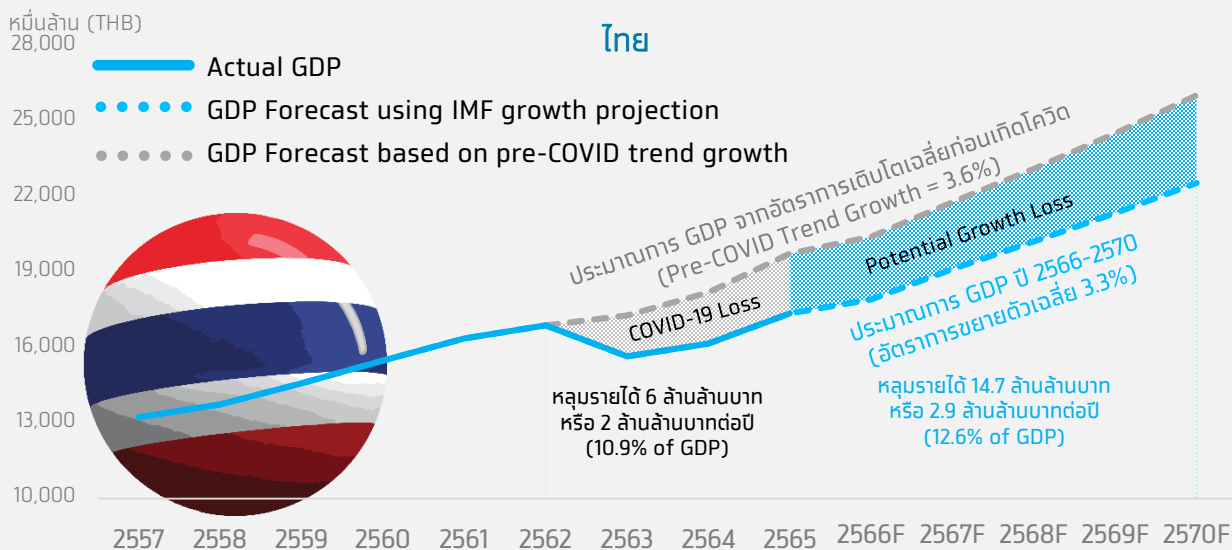
การเติบโตของเศรษฐกิจไทยในระยะข้างหน้ามีแนวโน้มเติบโตชะลอลง โดย IMF ได้ประเมินเศรษฐกิจใน 5 ปีข้างหน้าจะขยายตัวเฉลี่ยที่ 3.3% ซึ่งต่ำกว่าการประเมินครั้งก่อนที่ 3.4% และเป็นการเติบโตที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยก่อนเกิดโควิด-19 ที่ 3.6% โดยเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มเติบโตชะลอลงจะเป็นการซ้ำเติมให้หลุมรายได้ของไทยเพิ่มสูงขึ้น คาดว่าในช่วงระยะเวลาของการแพร่ระบาดระหว่างปี 2563 ถึง 2565 ที่ผ่านมา หลุมรายได้จากวิกฤตโควิดมีมูลค่าประมาณ 6 ล้านล้านบาท หรือ 2 ล้านล้านบาทต่อปี ซึ่งคิดเป็น 10.9% ของ GDP และได้กลายเป็นแผลเป็นทางเศรษฐกิจ (economic scars) ส่วนช่วงหลังวิกฤตซึ่งไทยและหลายประเทศทั่วโลกได้เปลี่ยนโหมดเข้าสู่ภาวะปกติจากสถานการณ์แพร่ระบาดคลี่คลายลงไปมากแล้วนั้น เศรษฐกิจโลกยังคงต้องเผชิญกับการเติบโตช้าลง ส่วนหนึ่งเป็นผลพวงจากรอยแผลเป็นของวิกฤตโควิด รวมทั้งยังมีปัจจัยลบอื่น เช่น ภาวะเงินตึงตัว เงินเฟ้อที่ปรับตัวลดลงช้ากว่าคาด ตลอดจนความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่ลากยาว การขยายตัวของเศรษฐกิจโลกที่ต่ำลงจะลดทอนการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยไปด้วยเช่นกัน คาดว่าศักยภาพในการเติบโตของไทยมีแนวโน้มเติบโตชะลอลงที่ 3.3% จะซ้ำเติมให้ช่องว่างระหว่างแนวโน้ม GDP ที่ควรจะเป็นก่อนโควิด (Pre-COVID Trend Growth) กับแนวโน้ม GDP ที่น่าจะเกิดขึ้นจริง (ตามประมาณการของ IMF) ห่างมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดหลุมรายได้ที่สูงถึง 2.9 ล้านล้านบาทต่อปี คิดเป็น 12.6% ของ GDP

ในขณะที่หลุมรายได้ทางเศรษฐกิจของต่างประเทศไม่ได้ลึกหรือมีแนวโน้มกว้างขึ้นเหมือนกับไทย เช่น สหรัฐฯ ที่เป็นประเทศพัฒนาแล้วแต่หลุมรายได้มีแนวโน้มอยู่ที่ 3.9% ของ GDP ซึ่งต่ำกว่าไทยที่สูงถึง 12.6% แม้ว่าเศรษฐกิจสหรัฐฯ จะมีแนวโน้มที่ชะลอลงมากกว่าไทยตามประมาณการของ IMF แต่แผลเป็นทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ในช่วงโควิดมีไม่สูงมากนักเพราะภาครัฐมีมาตรการช่วยเหลือและเยียวยาทั้งภาคธุรกิจและครัวเรือนที่มากพอเพื่อพยุงรายได้ทางเศรษฐกิจ หรือแม้แต่เวียดนามที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาเช่นเดียวกับไทย แต่หลุมรายได้มีแนวโน้มอยู่ที่ 6.4% ของ GDP เท่านั้น เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากในช่วงโควิดที่ 5.5% ของ GDP เนื่องจากศักยภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจแทบจะไม่ลดลงจากช่วงก่อนโควิด ซึ่งต่างจากไทยที่มีแนวโน้มชะลอลงต่อเนื่องและเหลือเพียง 3.0% ในปี 2570 สะท้อนถึงไทยกำลังเผชิญกับปัญหาในการเติบโตที่ชะลอลงและมีความสามารถทางการแข่งขันที่ลดลง

เปรียบเทียบแนวโน้มการเติบโตก่อนเกิดโควิด-19 และประมาณการเศรษฐกิจจาก IMF ของไทย สหรัฐฯ และเวียดนาม

ที่มา: IMF (ณ เดือนเมษายน 2566) วิเคราะห์โดย Krungthai COMPASS

หมายเหตุ: - แสดงมูลค่า nominal GDP ของแต่ละประเทศ (ตัวเลขในช่วงประมาณการอ้างอิงจากประมาณการ real GDP growth และ deflator ของ IMF)
 - แนวโน้มการเติบโตก่อนเกิดโควิด-19 (Pre-COVID Trend Growth) ประเมินจากอัตราการขยายตัวของ real GDP เฉลี่ยปี 2553 - 2562

หลุมรายได้ของไทยที่หายไปประมาณปีละ 2.9 ล้านล้านบาท เป็นผลพวงของวิกฤตโควิดที่สร้างแผลเป็นทางเศรษฐกิจ (economic scars) และผลของศักยภาพในการเติบโตของประเทศที่ชะลอตัวส่วนหนึ่งจากเศรษฐกิจโลกที่โตช้าลง ถือเป็นค่าเสียโอกาสของการพัฒนาประเทศในหลายด้าน เนื่องจากเบียดเงินดังกล่าวเป็นมูลค่าที่สูง หากเปรียบเทียบกับงบประมาณในโครงการต่าง ๆ จะพบว่าหลุมรายได้ที่หายไปต่อปีดังกล่าว สามารถนำไปใช้ในการลงทุนของภาครัฐได้มากถึง 3.7 ปี หรือนำไปใช้ในโครงการรถไฟฟ้าสายใหม่ (เทียบเคียงจากมูลค่าโครงการสายสีส้ม) ตลอดทั้งสายได้มากถึง 12.3 โครงการ หรือเพิ่มเงินในงบประมาณเบียดชีพผู้สูงอายุได้มากถึง 32.9 เท่า เป็นต้น ศักยภาพการเติบโตของประเทศที่มีแนวโน้มเติบโตได้ต่ำกว่าในอดีต จึงสะท้อนถึงรายได้ที่หายไปมูลค่ามหาศาล

รูปที่ 6

เปรียบเทียบมูลค่าหลุมรายได้ที่หายไปกับงบประมาณที่ใช้ในโครงการต่าง ๆ

ที่มา: การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
หมายเหตุ: - มูลค่าการลงทุนภาครัฐ ณ ราคาปีปัจจุบันเฉลี่ยปี 2563 - 2565
- โครงการรถไฟฟ้าเป็นมูลค่าการลงทุนรวม

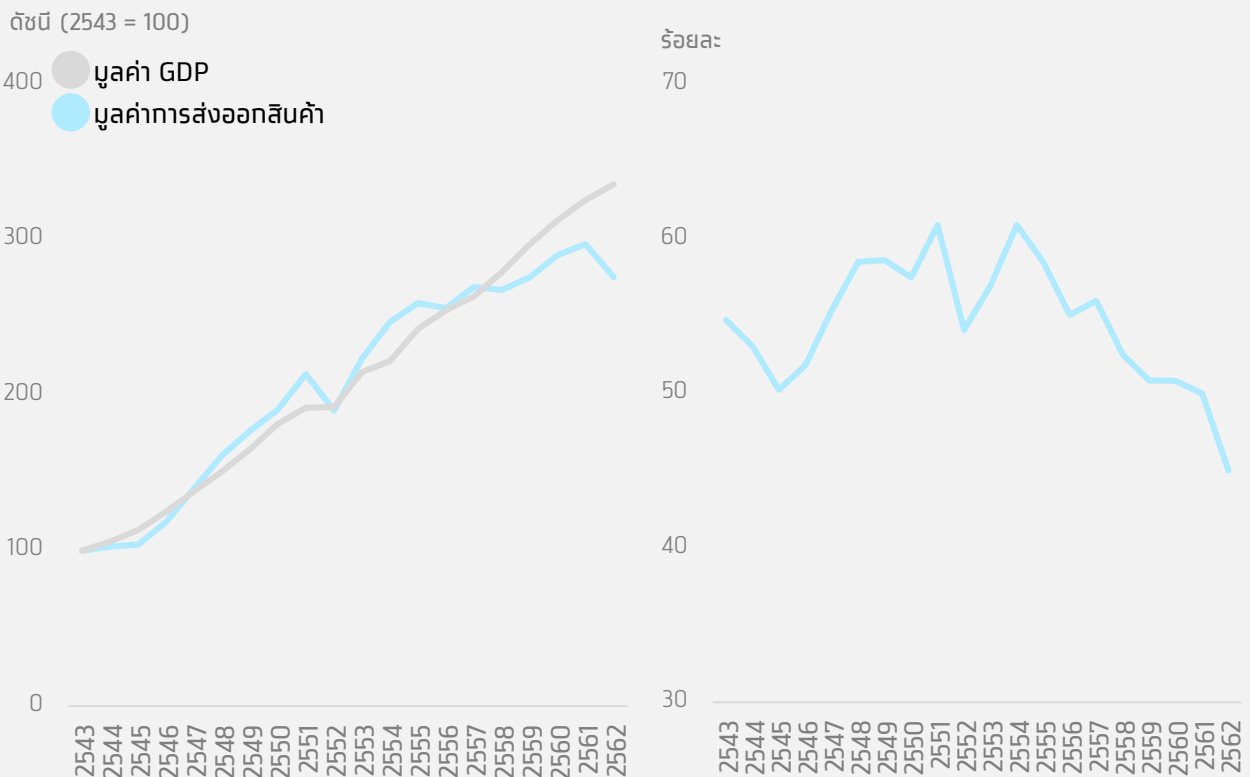
โครงการ	มูลค่างบประมาณ	มูลค่างบประมาณแต่ละโครงการเทียบมูลค่าหลุมรายได้ที่หายไปต่อปี (2.9 ล้านล้านบาท)
การลงทุนภาครัฐ	มูลค่า 7.8 แสนล้านบาทต่อปี	3.7 เท่า
โครงการรถไฟฟ้าสายสีส้มตลอดทั้งสาย ช่วงบางขุนนนท์-มีนบุรี (สุวินทวงศ์)	มูลค่า 2.35 แสนล้านบาท	12.3 เท่า
โครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วง ช่วงบางใหญ่-บางซื่อ	มูลค่า 6.3 หมื่นล้านบาท	46 เท่า
โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ตลอดระยะเวลา 6 ปี (2561-2566)	งบประมาณ 3.3 แสนล้านบาท (ผู้ได้รับสิทธิ์ 13-15 ล้านคน)	8.8 เท่า
งบประมาณเบียดชีพผู้สูงอายุปี 2566	มูลค่า 8.8 หมื่นล้านบาท	32.9 เท่า

การเติบโตของเศรษฐกิจของไทยมีแนวโน้มชะลอลงเทียบจากในอดีตที่เคยขยายตัวได้เฉลี่ย 4.3% ในช่วงปี 2543-2552 ชะลอลงมาสู่ 3.6% ในช่วงปี 2553-2562 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการส่งออกสินค้าที่ชะลอลงอย่างชัดเจนจาก 10.6% ลงสู่ 5.3% ตามลำดับ สอดคล้องกับการเติบโตของเศรษฐกิจโลกที่ลดลงต่อเนื่องเช่นกัน โดยเฉพาะในปี 2562 เศรษฐกิจโลกขยายตัวชะลอลงส่วนหนึ่งจากสงครามการค้าของระหว่างสหรัฐฯ และจีน และได้ส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกสินค้าของไทย การเติบโตของเศรษฐกิจโลกที่ชะลอลงส่งผลให้สัดส่วนการส่งออกสินค้าต่อ GDP ของไทยปรับลดลงต่อเนื่อง อีกทั้ง IMF ได้ประเมินแนวโน้มการเติบโตของเศรษฐกิจโลกในระยะปานกลางมีโอกาสเติบโตชะลอลงซึ่งคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยผ่านการส่งออกสินค้าเป็นหลัก โดยเฉพาะความต้องการนำเข้าสินค้าไทยที่อาจชะลอตัวจากประเทศที่อัตราการเติบโตระยะข้างหน้าอ่อนแรงลง เช่น สหรัฐฯ และจีน ซึ่งเป็นคู่ค้าสองอันดับแรกของไทย โดย IMF คาดว่าในปี 2571 สหรัฐฯ จะเติบโต 2.1% และจีนจะเติบโตเพียง 3.4% ชะลอลงจากที่เคยขยายตัวในช่วงปี 2553-2562 โดยเฉลี่ยที่ 2.3% และ 7.7% ตามลำดับ

รูปที่ 7

เปรียบเทียบการเติบโตของ GDP และการส่งออกสินค้า ณ ราคาปัจจุบัน (ซ้าย) สัดส่วนการส่งออกสินค้าต่อ GDP (ขวา)

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ วิเคราะห์โดย Krungthai COMPASS

ภูมิทัศน์ของการส่งออกไทยในระยะข้างหน้าควรเป็นอย่างไร

การส่งออกสินค้าของไทยในอดีตเคยพึ่งพากลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว (AEs) สูงถึง 3 ใน 4 ของการส่งออก แต่สัดส่วนการส่งออกทยอยลดลงมาอย่างต่อเนื่องจนเหลือประมาณ 1 ใน 2 ของการส่งออกทั้งหมดตั้งแต่ช่วงปี 2553 เป็นต้นมา เนื่องจากส่วนแบ่งทางการค้าในกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ (EMs) เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเหล่านี้ และทำให้การส่งออกสินค้าในช่วง 10 ปี ก่อนเกิดวิกฤตโควิด-19 (2553-2562) ขยายตัวได้เฉลี่ยถึงปีละ 6.6% สูงกว่าการส่งออกรวมที่ 5.3% ซึ่งมาจากกลุ่มตลาดเอเชีย (EM Asia) เป็นหลักโดยขยายตัวสูงถึง 8.1% ประเทศที่เติบโตดี เช่น จีน (6.9%) และอินเดีย (9.4%) ขณะที่กลุ่มประเทศ AEs ขยายตัวเพียง 4.3% สะท้อนถึงการพึ่งพาทางการค้าระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปสู่ประเทศตลาดเกิดใหม่มากขึ้นสอดคล้องกับการเติบโตของเศรษฐกิจในแต่ละประเทศ

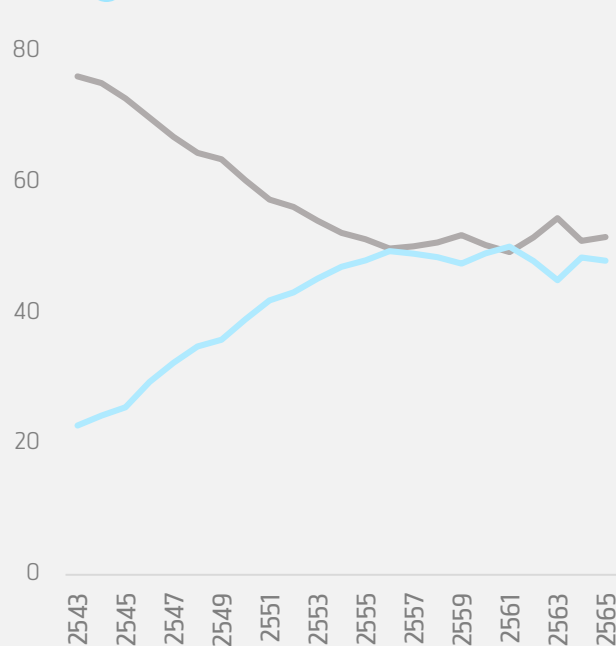
รูปที่ 8

สัดส่วนการส่งออกสินค้าของไทยแบ่งตามกลุ่มประเทศ (ซ้าย) และมูลค่าการส่งออกสินค้าของไทย (ขวา)

ที่มา: IMF วิเคราะห์โดย Krungthai COMPASS

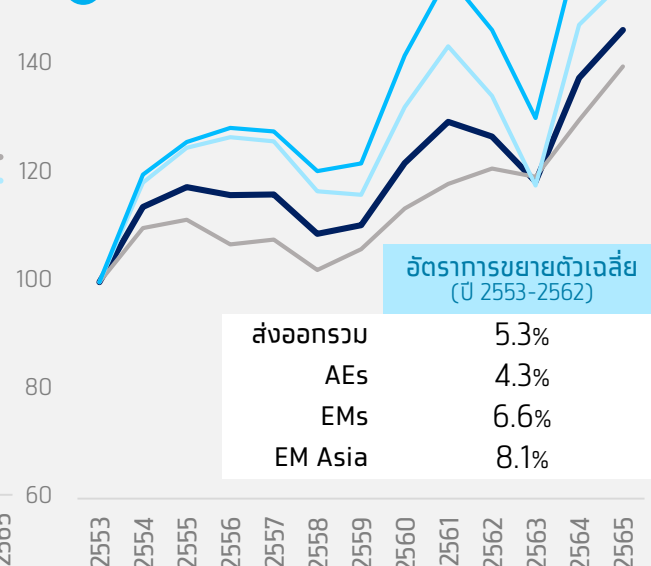
ร้อยละ

● Advanced Economies (AEs)
● Emerging Market (EMs)

ดัชนี (2553 = 100)

● การส่งออกรวม
● Advanced Economies (AEs)
● Emerging Market (EMs)
● EM Asia

อัตราการขยายตัวเฉลี่ย (ปี 2553-2562)

ส่งออกรวม	5.3%
AEs	4.3%
EMs	6.6%
EM Asia	8.1%

เศรษฐกิจของประเทศที่ขยายตัวได้ดีแสดงถึงศักยภาพในการเติบโตของมูลค่าการส่งออกซึ่งจะเป็นโอกาสทางการค้าระหว่างประเทศของไทย จากประมาณการของ IMF ที่ประเมินการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว พบว่า กลุ่มประเทศ EM Asia มีแนวโน้มที่จะเติบโตได้ถึง 4.4% ซึ่งสูงกว่าการเติบโตของเศรษฐกิจโลกที่ 3.0% โดยประเทศที่มีอัตราการขยายตัวสูง (high growth) หรือ GDP เติบโตมากกว่า GDP ของโลก เช่น เวียดนาม (6.7%) อินเดีย (6.0%) และอินโดนีเซีย (5.0%) โดยเฉพาะอินเดียที่กำลังมีประชากรเพิ่มขึ้นเป็นอันดับหนึ่งของโลกในปีนี้ และมีสัดส่วนชนชั้นกลางมากถึง 1 ใน 3 ของประชากร³ สะท้อนถึงประเทศที่กำลังซื้อของผู้บริโภคขนาดใหญ่ของโลก นอกจากนี้กลุ่มประเทศตะวันออกกลางและเอเชียกลางมีแนวโน้มขยายตัวได้ถึง 3.7% ซึ่งในกลุ่มนี้มีประเทศที่เติบโตในอัตราสูง เช่น สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (4.3%) และซาอุดีอาระเบีย (3.0%) โดยที่ผ่านมไทยยังส่งออกสินค้าไปประเทศเหล่านี้ในสัดส่วนที่ต่ำ (น้อยกว่า 5.0%) และประเทศคู่ค้าดังกล่าวนำเข้าสินค้าจากไทยในสัดส่วนที่ต่ำเช่นกัน อย่างไรก็ตามหากพิจารณาการส่งออกของไทยไปยังประเทศข้างต้นในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ขยายตัวได้สูงกว่าค่าเฉลี่ยของการส่งออกทั้งหมดที่ 4.0% **Krungthai COMPASS** ประเมินว่า การขยายตลาดไปยังประเทศที่มีอัตราการเติบโตสูงจะเป็นโอกาสสำหรับภาคส่งออกของไทย ซึ่งช่วยลดผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มโตช้าลงในระยะข้างหน้า และเป็นทางเลือกทดแทนการส่งออกไปยังตลาดสหรัฐฯ จีน รวมถึงประเทศพัฒนาแล้วที่อาจมีอัตราการขยายตัวต่ำลงในอนาคต

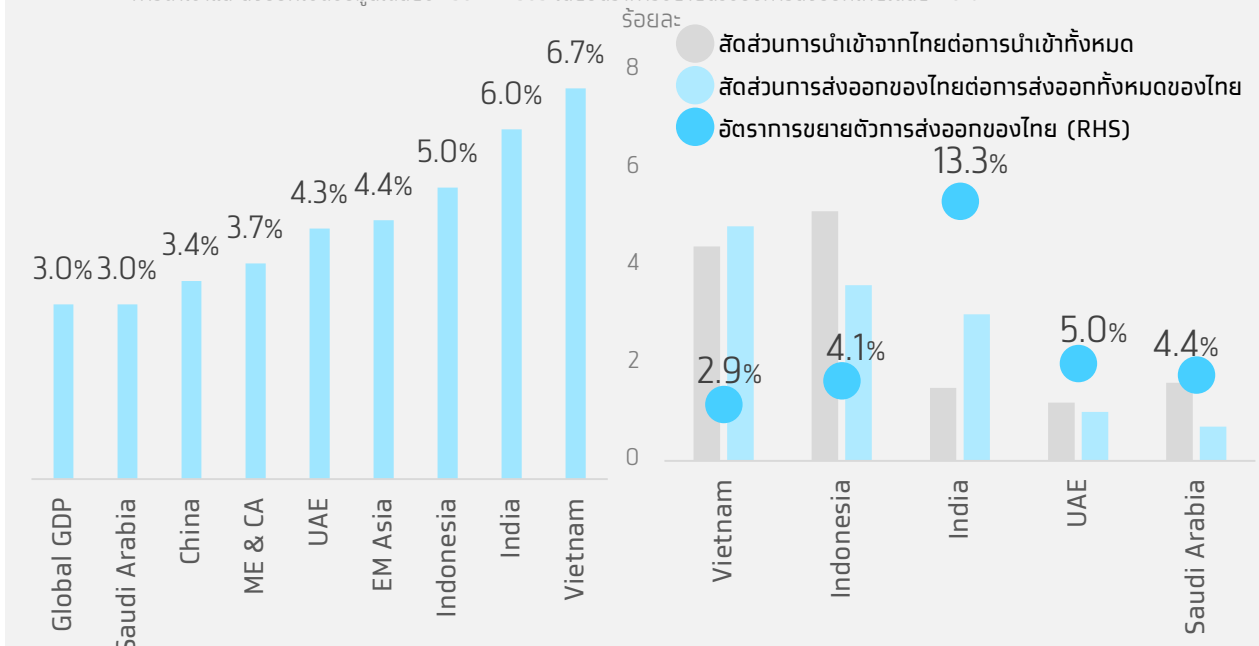
รูปที่ 9

ประมาณการทางเศรษฐกิจปี 2571 ของประเทศที่มีอัตราการขยายตัวสูงในปี 2571 ของ IMF (ซ้าย) และมูลค่าการส่งออกและนำเข้าของไทยและประเทศคู่ค้า (ขวา)

ที่มา: IMF วิเคราะห์โดย Krungthai COMPASS

หมายเหตุ: - ME & CA คือ Middle East and Central Asia

- การนำเข้าและส่งออกเป็นข้อมูลเฉลี่ยปี 2561 - 2565 โดยอัตราการขยายตัวของการส่งออกไทยเฉลี่ย 4.0%

³ อ้างอิงข้อมูลจากบทความ Gauging India's middle-class opportunity (Financial Times)

Implication & Recommendation:

ในบริบทของเศรษฐกิจโลกใหม่ช่วงระยะ 5 ปีข้างหน้าที่มีแนวโน้มเติบโตช้าลง การขยายตัวของเศรษฐกิจไทยซึ่งอาศัยการส่งออกเป็นตัวขับเคลื่อนจึงต้องเผชิญความท้าทายที่สำคัญ Krungthai COMPASS จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

- **รัฐบาลใหม่ที่จะต้องเข้ามาวางยุทธศาสตร์การบริหารประเทศในช่วง 4 ปีจากนี้ควรหาแนวทางลดผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจโลกในสภาพแวดล้อมใหม่ที่ขยายตัวต่ำกว่าเดิม** ซึ่งอาจกำหนดเป้าหมายสำหรับตลาดส่งออกไปยังประเทศที่มีอัตราการเติบโตสูงหรือตลาดเกิดใหม่ ตลอดจนแสวงหาแนวทางเพื่อส่งเสริมความร่วมมือและลดอุปสรรคทางการค้าการลงทุนทั้งในกรอบพหุภาคีและทวิภาคีโดยเฉพาะการเร่งรัดข้อตกลงทางการค้าให้คืบหน้า ซึ่งวิธีการดังกล่าวนอกจากจะสร้างตลาดทดแทนประเทศหลักที่เติบโตช้าลงแล้วยังช่วยกระจายความเสี่ยงของตลาดส่งออกไทยให้มีความหลากหลายมากขึ้น
- **ผู้ส่งออกควรขยายตลาดส่งออกสินค้าไปยังกลุ่มประเทศที่ยังมีศักยภาพในการเติบโตสูง หรือกลุ่มประเทศ high growth** เช่น เวียดนาม อินเดีย อินโดนีเซีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และซาอุดีอาระเบีย เป็นต้น ซึ่งแนวโน้มเศรษฐกิจที่เติบโตต่อเนื่องสะท้อนโอกาสของภาคการส่งออกที่จะเข้าไปเจาะตลาดได้มากขึ้น โดยสามารถพิจารณาปัจจัยสนับสนุนของการเติบโตในแต่ละประเทศที่มีบริบทแตกต่างกัน เช่น อินเดีย และอินโดนีเซีย เติบโตจากอุปสงค์ภายในประเทศเป็นหลักสอดคล้องกับจำนวนประชากรที่มากซึ่งจะเป็นโอกาสของการส่งออกสินค้ากลุ่มอุปโภคบริโภค ขณะที่เวียดนามมีสัดส่วนการส่งออกที่สูงจึงเป็นโอกาสของการส่งออกสินค้าในกลุ่มชิ้นกลางเพื่อสามารถนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในห่วงโซ่การผลิตได้
- **ผู้กำหนดนโยบายควรเสริมศักยภาพของภาคเศรษฐกิจภายในประเทศให้มีความแข็งแกร่งเพื่อลดสัดส่วนการพึ่งพาการส่งออกและลดผลกระทบจากความผันผวนภายนอกประเทศต่อเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว** เนื่องจากความสามารถทางการแข่งขันที่ลดลงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ไทยมีหลุมรายได้จากรอยแผลเป็นทางเศรษฐกิจค่อนข้างลึก โดยอาจใช้วิธีการพัฒนาแรงงานให้มีทักษะสูงขึ้นและเสริมทักษะใหม่ๆ รวมถึงส่งเสริมภาคธุรกิจผู้ประกอบการในกลุ่ม SMEs ตลอดจนภาคเกษตร ให้มีผลิตภาพที่สูงขึ้น ทั้งในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การใช้เครื่องจักรและเทคโนโลยีสมัยใหม่ การวางแผนทางการเงินและการตลาด⁴ ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มรายได้ รวมถึงกระตุ้นการบริโภคและการลงทุนภายในประเทศอีกประการหนึ่ง ควรหาวิธีการโล่และปรับปรุงกฎระเบียบหรือกฏโยตินกฎหมาย (Regulatory Guillotine) ที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนและสร้างภาระแก่ผู้ประกอบการ รวมถึงผู้บริโภค⁵ แนวทางเหล่านี้ถือเป็นทางเลือกแทนการใช้นโยบายประชานิยมที่อาจสร้างภาระทางการคลัง

⁴ อ้างอิงจากบทความของ TDRI เรื่อง [ข้อเสนอ สำหรับพรรคการเมืองต่อ 4 นโยบายเศรษฐกิจในการเลือกตั้งทั่วไป 2566](#)

⁵ TRDI พบว่าการปรับหรือยกเลิกกฎระเบียบที่ไม่จำเป็นและล้าสมัยจะช่วยประหยัดต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมายได้ถึง 1.3 แสนล้านบาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 0.8 ของ GDP อ้างอิงจากบทความของ TDRI เรื่อง [เศรษฐกิจไทยฟื้นไม่ยาก หาก "ก๊อปปี้กฎหมาย"](#)

Implication & Recommendation:

- **ภาครัฐและภาคเอกชนควรนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพการเติบโตในระยะยาว** ภาครัฐสามารถที่จะสนับสนุนการลงทุนทั้งด้านการวิจัยและการพัฒนา และด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อสร้างองค์ความรู้และช่วยผลักดันให้แกภาคธุรกิจสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้มากขึ้น สำหรับภาคธุรกิจควรปรับตัวโดยเรียนรู้และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทั้งช่วยลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุน เช่น การนำ Space Technology มาใช้ในภาคเกษตรผ่านการให้น้ำอัตโนมัติจะช่วยให้ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้น 15% หรือ ใช้เทคโนโลยีเซ็นเซอร์ในการติดตามและตรวจสอบสถานะข้อมูลสำหรับการเพาะปลูกสามารถทำกำไรให้แกเกษตรกรเพิ่มขึ้น 6-15 เท่า และสำหรับภาคก่อสร้างหากนำมาใช้ในการสำรวจและปรับพื้นที่อย่างแม่นยำก่อนทำการก่อสร้างจะลดต้นทุนก่อสร้างได้ถึง 10-20% เป็นต้น⁶

⁶ อ้างอิงจากข้อมูลของ Krungthai COMPASS เรื่อง Space Technology โอกาสยกระดับศักยภาพธุรกิจไทยในยุค Digital Transformation